

Regeringens proposition

1980/81: 189

om godkännande av avtal mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena, m. m.;

beslutad den 23 april 1981.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för de åtgärder och det ändamål som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

NILS G. ÅSLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner ett mellan Sveriges regering och Norges regering den 25 mars 1981 träffat avtal om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Avtalet innebär att parterna skall främja det ekonomiska samarbetet och de ekonomiska förbindelserna mellan de två länderna, särskilt på industri- och energiområdena. Samarbetsprojekt förutsätts komma till stånd såväl mellan regeringen och myndigheter i de två länderna som mellan företag och organisationer. Syftet är bl. a. att bidra till ett effektivt utnyttjande av de båda ländernas resurser i fråga om bl. a. råvaror, energi, teknologi och arbetskraft. Parterna förpliktar sig bl. a. att försöka undanröja hinder för företagssamarbete, att underlätta för företag att arbeta i det andra landet samt att främja en harmonisering av lagstiftningen och få till stånd enhetligare skatte-, valuta- och kreditregler. För att bidra till ett genomförande av avtalet skall parterna upprätta en blandad kommission. Avtalet gäller i 20 år.

I anslutning till avtalet har parterna överenskommit att upprätta en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete. Fonden skall genom fördelaktiga lån stödja samarbetsprojekt mellan svenska och norska företag på det industriella området. Den skall ha ett fondkapital på 250 milj. kr. som successivt skall tillskjutas av parterna. Riksdagen föreslås för budgetåret 1981/82 anvisa 37,5 milj. kr. för ändamålet.

I propositionen lämnas slutligen en redogörelse för två andra överenskommelser som träffats i anslutning till avtalet om ekonomiskt samarbete. Den ena överenskommelsen gäller långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige och den andra optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-04-23

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri

Föredragande: statsministern såvitt avser punkterna 1 och 2, statsrådet Åsling såvitt avser punkterna 3–7 och statsrådet Petri såvitt avser punkterna 8–10

Proposition om godkännande av avtal mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena, m. m.

1 Samarbete mellan Sverige och Norge

Senare decenniers ekonomiska framsteg grundar sig i stor utsträckning på ökat internationellt samarbete. Tullnedsättningarna mellan industriländerna, det utvidgade biståndssamarbetet med utvecklingsländerna, bildandet av det europeiska frihandelsområdet EFTA och upprättandet av frihandelsavtalet med den europeiska ekonomiska gemenskapen EG utgör några från svensk synpunkt viktiga inslag i denna utveckling.

Internationaliseringen har inte minst satt sin prägel på utvecklingen i Norden. Bl. a inom ramen för EFTA har de nordiska ländernas inbördes handel snabbt vuxit i omfattning och relativ betydelse för välståndsutvecklingen.

Efter hand har även direkt företagssamarbete och annat industriellt samarbete fått ökad betydelse. Företag i de nordiska länderna uppträder gemensamt i syfte att stärka den gemensamma slagkraften på en hårdnande större internationell marknad. Därigenom underlättas den nödvändiga strukturomvandlingen. Andra nordiska företag utvecklar gemensamt nya produkter och bearbetar i samverkan nya marknader. Integrationen bidrar på så sätt till sysselsättning och välstånd.

Det ekonomiska samarbetet i Norden understöds aktivt av de enskilda ländernas regeringar och av de nordiska samarbetsorganen. Flera nya institutioner har inrättats på nordisk nivå. Främst bör Nordiska industrifonden och Nordiska investeringsbanken nämnas i detta sammanhang.

†1 Riksdagen 1980/81. I saml. Nr 189

Utvecklingen underlättas av att Nordens näringsliv och samhällsförhållanden i sig själv erbjuder goda naturliga samarbetsmöjligheter. Språkgemenskapen, likartade vanor och värderingar samt en genomgående hög ekonomisk standard gör i många fall hela Norden till hemmamarknad för företag i dess länder. Den fria nordiska arbetsmarknaden och likartade socialförsäkringsregler m. m. underlättar både det direkta företagssamarbetet och flyttningar över gränserna.

Inte minst bidrar dessa förhållanden till att även många mindre företag vågar ta ett första steg utanför det egna landets gränser. De kan därmed lättare ta tillvara de fördelar som specialisering och tillverkning i längre serier erbjuder.

Samarbetsmöjligheterna i Norden på det ekonomiska området är därmed inte på något sätt uttömda. De på många sätt unika förutsättningarna för samarbete i Norden erbjuder enligt min uppfattning tvärtom särskilda *möjligheter under de närmaste decennierna*.

Industrin i Norden kommer framöver att möta många problem. Kraven kommer i många fall att bestämmas av den globala omställningen som redan pågår. De var för sig små länderna i Norden – med bl. a. stor andel småföretag – kan då lättare göra sig gällande om de är beredda till ett nära inbördes samarbete.

Samtidigt erbjuder sig nya utvecklingsmöjligheter. Elektronik, datorer, robotar och annan avancerad teknik får fortlöpande nya användningsområden. På många sätt öppnar sig nya marknader. Nya naturfyndigheter kommer att börja bearbetas. Viktigast av dessa är i nordiskt perspektiv olje- och gasfyndigheterna på norskt och danskt område i Nordsjön.

Det ankommer naturligtvis i första hand på varje land att genom regering, riksdag och myndigheter staka ut riktlinjer för näringspolitiken. Det är samtidigt min bestämda övertygelse att framstegsmöjligheterna ökar om företagen i de nordiska länderna är öppna för ett ännu närmare samarbete med näringslivet i grannländerna. Ett sådant samarbete bidrar också till att minska den sårbarhet som små länders ekonomi lätt utsätts för med en långtgående ekonomisk integration. Specialisering kan i ett nordiskt perspektiv förenas med hög försörjningstrygghet.

Med det blandekonomiska system som tillämpas i alla de nordiska länderna ankommer det i första hand på företagen att inom givna ramar söka sig lämpliga *samarbetsformer*. Därigenom säkerställer man också decentraliserade beslut. Indirekt kan dock myndigheter och politiska organ på ett aktivt sätt bidra till att föra utvecklingen framåt genom att lägga förhållandena tillrätta för samarbete mellan företag när det gäller näringslagstiftning, skatteregler, förhållandena på kreditmarknaden m. m.

I en del fall krävs också regeringarnas direkta medverkan i enskilda projekt. Så är det t. ex. fallet när det rör sig om särskilt omfattande eller riskfyllda investeringar eller då det är fråga om att disponera tillgångar som är i samhällets ägo eller står under samhällets speciella kontroll. Som

exempel på sådan regerings- och myndighetsmedverkan i ett konkret projekt kan nämnas den introduktion av naturgas, som nu pågår i Sydsverige på grundval av ett regeringsavtal från år 1980 mellan Danmark och Sverige.

Det nordiska ekonomiska samarbetet måste enligt min uppfattning på samma sätt som hittills byggas upp stegvis. Det är en förutsättning för att uppnå de bästa möjliga samarbetsformer och för att åstadkomma en balanserad utveckling till gagn för alla parter.

Ett balanserat nordiskt samarbete innebär inte att man i alla sammanhang behöver eftersträva lösningar omfattande samtliga länder. Tvärtom kan man ofta snabbast nå uppställda mål om sådana lösningar kombineras med samarbete två länder emellan när det föreligger förutsättningar för detta.

Det avtal om långsiktigt ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena, som har ingåtts mellan de svenska och norska regeringarna och som närmare redovisas i det följande bygger bl. a. på de principer som jag här kort har angivit. Sverige och Norge har genom sin näringslivsstruktur, sitt grannförhållande och marknadsutvecklingen i Västeuropa speciella möjligheter att under 1980- och 1990-talen utveckla ett nära industri- och energisamarbete. Det avtal som regeringarna har ingått på grundval av överläggningar direkt mellan ländernas statsministrar utgör en god grund för att utveckla ett sådant samarbete.

Avsikten är att vid fortsatta överläggningar mellan företrädare för de bägge regeringarna inventera ytterligare konkreta samarbetsmöjligheter och närmare kartlägga förutsättningarna att eliminera olika hinder för samarbete. I den mån detta kräver riksdagens medverkan får regeringen återkomma med förslag.

I anslutning till avtalet har regeringen ingått tre överenskommelser (protokoll) om konkreta samarbetsprojekt. Redan dessa överenskommelser om norska oljeleveranser till Sverige, svenska elleveranser till Norge och upprättandet av en svensk-norsk industrifond visar enligt min uppfattning vilka möjligheter ett ökat svenskt-norskt samarbete erbjuder. Aktiva insatser från företag och myndigheter på grundval av det föreliggande avtalet bör verksamt kunna bidra till industriell utveckling, ökad konkurrenskraft, sysselsättning och försörjningstrygghet på viktiga områden.

2 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag har anfört om svenskt-norskt samarbete.

3 Bakgrund till överenskommelserna

Det nordiska samarbetet på regeringsnivå formaliserades genom att nordiska ministerrådet inrättades år 1971. Ministerrådet diskuterade redan vid sitt första möte möjligheterna att utvidga det nordiska samarbetet beträffande bl. a. industripolitiken. Rådet beslöt i februari 1972 att utarbeta ett handlingsprogram för samarbete på bl. a. de industri- och energipolitiska områdena. En ämbetsmannakommitté för industri- och energipolitik tillsattes. I ministerrådet och ämbetsmannakommittén redovisas och diskuteras regelbundet den aktuella industri- och energipolitiska situationen i de nordiska länderna liksom aktuella industri- och energipolitiska frågor av gemensamt intresse i och utanför Norden. Ett konkret nordiskt samarbete främjas genom särskilda gemensamt upprättade organ bl. a. genom nordisk fond för teknologi och industriell utveckling – Nordisk industrifond –, Nordtest och Nordiska investeringsbanken.

Nordisk industrifond har till syfte att stödja ett mera effektivt utnyttjande av nordiska resurser för teknologi och industriell utveckling. Fonden stödjer dels tekniska utvecklingsprojekt mellan industrier i två eller flera nordiska länder, dels bransch- eller teknikprojekt som avser att lösa problem av central betydelse i en viss industrisektor. Fonden skall lägga stor vikt vid att stimulera teknologiskt samarbete mellan nordiska industriföretag.

Nordtest har enligt sin stadga till uppgift att samordna aktiviteter inom provnings- och kontrollområdet i Norden.

Nordiska investeringsbankens syfte är att ge lån och ställa garantier på marknadsmässiga villkor och i överensstämmelse med samhällsekonomiska hänsyn med sikte på att genomföra investeringsprojekt och export som är av nordiskt intresse. Banken har dessutom möjlighet att tillföra nordiska utvecklingsregioner kapital genom att lämna lån – regionallån – till vissa nationella organ.

Härutöver kan nämnas att statsministrarna år 1975 tog initiativ till en nordisk råvaru- och resursutredning. Utredningen har lämnat ett antal rapporter rörande nordiskt samarbete för olika råvaror. På grundval av utredningsarbetet pågår f. n. ett samnordiskt projekt som syftar till att definiera malmförande formationer och strukturer på Nordkalotten.

Vid sidan av det arbete som pågår i ministerrådet har de nordiska ländernas kontakter på ministernivå om industri- och energifrågor utvidgats. Sålunda har ett svenskt-norskt samarbete på industri- och energiområdena diskuterats fortlöpande under de senaste åren.

En norsk-svensk kommitté avlämnade i mars 1977 en rapport, som behandlade en rad tänkbara samarbetsområden. På grundval av kommitténs rapport enades de svenska industri- och energiministrarna och den norska industriministern om att ta initiativ till konkreta överläggningar om ett utvidgat energi- och industrisamarbete mellan de båda länderna.

Den 22 maj 1978 ingicks ett principavtal mellan den norska regeringen och AB Volvo, Göteborg, om att ombilda Volvo till en svensk-norsk koncern. Principavtalet ersattes av ett slutligt avtal den 8 december 1978, som var beroende av godkännande av AB Volvo:s bolagsstämma och det norska stortinget.

Under hösten 1978 intensifierades som en följd bl. a. av det nämnda Volvo-avtalet förhandlingarna om industri- och energisamarbete mellan den norska och den svenska regeringen. Förhandlingarna ledde fram till ett avtal mellan Norge och Sverige om samarbete på industri- och energiområdena.

I januari 1979 beslöt Volvos styrelse att inställa den bolagsstämma som skulle ha behandlat avtalet mellan den norska regeringen och AB Volvo. I brev till den dåvarande svenske statsministern i februari 1979 meddelade den dåvarande norske statsministern att den norska regeringen ansåg att samarbetsavtalet mellan regeringarna fallit i och med att Volvos avtal med den norska regeringen inte genomfördes.

De dåvarande statsministrarna i de båda länderna sammanträffade här- efter i Stockholm den 9 februari 1979 för att diskutera de fortsatta samarbetsöverläggningarna mellan Norge och Sverige.

I augusti 1979 avlämnade industriministrarna efter initiativ av statsministrarna en gemensam rapport om norsk-svenskt energi- och industri-samarbete. I rapporten redovisades en inventering av olika norsk-svenska samarbetsmöjligheter, samtidigt som de båda ländernas inställning på de olika områdena preciserades.

De förhandlingar som därefter förts och som initierats av de bägge ländernas statsministrar har nu lett fram till att ett avtal träffats den 25 mars 1981 i Oslo mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena. Samma dag har regeringarna kommit överens om tre protokoll i anslutning till avtalet; ett om upprättande av en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete, ett om långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige samt ett om optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge. Avtalen och protokollen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga A-D*.

4 Avtalet

Gnom avtalet åtar sig Sveriges regering och Norges regering att upp- muntra, främja och underlätta utvecklingen och stärkandet av det ekono- miska samarbetet och de ekonomiska förbindelserna mellan de två län- derna, särskilt på industri- och energiområdena. Parterna lägger stor vikt vid att samarbetsprojekt kan komma till stånd såväl mellan parterna som direkt mellan företag och organisationer i de två länderna (Artikel 1).

Parterna skall vidare söka säkerställa att samarbetet mellan dem i största möjliga grad bidrar till ett effektivt utnyttjande av de två ländernas resurser i fråga om bl. a. råvaror, energi, teknologi och arbetskraft. Samarbetet skall ske med hänsyn tagen till försörjningssituationen i de två länderna och till att samarbetet skall vara till ömsesidig fördel (Artikel II). Parterna skall särskilt eftersträva att försöka undanröja hinder för företagsarbete och uppmuntra etablering av företag med gemensamt svenskt-norskt ägande samt att underlätta för företag och organisationer i de två länderna att samarbeta och för företag att arbeta i de två länderna (Artikel III.1). Samarbete på skatteområdet och en smidigare tillämpning av valuta- och kreditreglerna är andra målsättningar liksom en harmonisering av lagstiftningen i den utsträckning detta främjar samarbetet mellan de båda länderna (Artikel III.2 och 3). Parterna skall vidare eftersträva att lägga förhållandena tillrätta för export från företag i ett av länderna till det andra och för gemensamma exportansträngningar på tredjelandsmarknader (Artikel III.4). Parterna förklarar sig också eftersträva en utbyggnad av samarbetet rörande investeringar och teknisk forskning och utveckling i de två länderna (Artikel III.5).

Samarbetsprojekt som ökar de två ländernas försörjningstrygghet med viktiga råvaror och energi nämns särskilt liksom projekt som kan förbättra den internationella konkurrenskraften för de två ländernas industri (Artikel III.6–7). Samarbetet på energiområdet skall bl. a. gälla utveckling och utnyttjande av olika energiformer samt energihushållning (Artikel III.8).

Vidare gäller att parterna skall eftersträva en samordnad offentlig upphandling där detta är ändamålsenligt för bägge parter (Artikel III.9).

För att bidra till ett genomförande av avtalet skall parterna upprätta en blandad kommission. Kommissionen skall bestå av företrädare för de båda ländernas regeringar med möjlighet för representanter för berörda företag, organisationer och myndigheter att delta i kommissionens möten (Artikel V).

Avtalet, som skall ratificeras, gäller i 20 år med möjlighet till förlängning (Artiklarna VII och VIII).

Enligt min mening har genom avtalet en fast grund lagts för att samarbetsprojekt skall kunna komma till stånd såväl direkt mellan regeringarna och myndigheter som mellan företag och organisationer i de båda länderna. Särskilt betydelsefullt i detta hänseende är det att parterna i avtalet lägger stor vikt vid att olika hinder för företagsarbete skall undanröjas liksom att lagstiftningen i de båda länderna harmoniseras på ett sätt som främjar samarbetet. Avtalet kommer enligt min mening att bidra till ett mera effektivt utnyttjande av de två ländernas resurser. Det bör därigenom kunna medverka till en på sikt mer slagkraftig industri i de båda länderna.

Avtalet är av sådan vikt att det bör underställas riksdagen. Jag förordar att regeringen föreslår riksdagen att godkänna avtalet.

5 Fond för svenskt-norskt industriellt samarbete

Vid ett svenskt-norskt industri- och energiministermöte i juni 1980 föreslog jag att en svensk-norsk fond för industriell utveckling skulle inrättas. På grundval av detta förslag har företrädare för industridepartementen och industrin i de båda länderna hösten 1980 diskuterat förutsättningarna för att inrätta en svensk-norsk fond för att finansiellt stödja och verka för ett utbyggt industriellt samarbete. Sveriges regering och Norges regering har i ett protokoll till samarbetsavtalet överenskommit att gemensamt bilda en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete. Fonden avses få formen av en stiftelse. Protokollet jämte bilagor återfinns som bilaga B.

Enligt protokollet skall fonden, vars styrelse skall ha sitt säte i Stockholm, ha till ändamål att genom lån stödja samarbetsprojekt mellan svenska och norska företag som syftar till teknisk eller marknadsmässig utveckling av sådana företag på det industriella området (Artikel I och II). Parterna tillskjuter tillsammans 250 milj. svenska kr eller motsvarande värde i norska kr. Av beloppet tillskjuter Sverige 37,5 milj. svenska kronor per den 1 januari 1982, 1983, 1984 och 1985. Resterande belopp tillskjuts till 50 % av Sverige och till 50 % av Norge vid tidpunkter som parterna senare kommer överens om. Utökning av fondkapitalet skall ske genom avtal och fördelas under hänsynstagande till storleken på de två ländernas ekonomier. Parterna medger att fonden ikläder sig förbindelser i form av lånelöften upp till 250 milj. svenska kr, dock högst 30 milj. svenska kr utöver vad parterna tillskjutit (Artikel III). Fonden skall undantas från beskattning. Detta gäller dock inte inkomst av fastighet (Artikel VI). Protokollet, som skall ratificeras, skall gälla i 20 år med möjlighet till förlängning (Artikel IX och X). Villkoren för stöd och fondens stadgar anges i bilagor till protokollet. Jag återkommer strax till detta.

Jag övergår nu till att belysa syftet med fonden.

De svensk-norska diskussionerna har givit vid handen att en väsentlig förbättring av det svensk-norska industriella samarbetet kan åstadkommas genom stöd till tekniskt och marknadsmässigt utvecklingsarbete mellan svenska och norska företag i sådana projekt som på relativt kort sikt (3–7 år) kan leda till gemensam kommersiell exploatering i form av produktion och marknadsföring. Soliditeten hos industriföretagen i de båda länderna är i många fall låg, vilket gör det svårt för dem att göra riskbetonade satsningar. En gemensam satsning på riskfyllda projekt samt möjligheter till visst riskavlyft kan öka företagets långsiktiga konkurrenskraft på de internationella marknaderna. Inte minst kan den större hemmamarknad som kan bli följden av ett samarbete ge bättre konkurrensförutsättningar.

En förutsättning för att de fördelar som potentiellt finns i ett vidgat samarbete på industriområdet skall uppnås inom rimlig tid är att de gemensamma satsningarna på relativt kort sikt leder fram till produktion och marknadsföring. Detta betyder att det måste bli fråga om ett gemensamt

kommersiellt risktagande. Ett samarbete mellan företag i olika länder innebär alltid nya risker och andra problem än de företagen annars ställs inför. För att öka företagens vilja att ta dessa risker behövs ett stöd främst utformat som ett riskavlyft och stimulans till samarbete kring konkreta projekt.

På det nationella planet finns både i Sverige och i Norge möjligheter för företagen att få stöd i första hand till tekniskt men också i någon mån till marknadsmässigt utvecklingsarbete. Syftet med de befintliga stödformerna är att minska de stora risker som utvecklingsarbete och marknadsintroduktion numera innebär och därigenom öka företagens möjligheter att agera långsiktigt även om soliditeten är låg. I de svensk-norska diskussionerna har det konstaterats att intresse för samarbetsprojekt i första hand finns i fråga om industriell utveckling för de svenska och norska marknaderna och för marknadsföring av svenska och norska produkter i tredje land. Industriella utvecklingsprojekt, där insatserna främst avser kommersiellt inriktat utvecklingsarbete, har framhållits som särskilt intressanta. En annan väsentlig aspekt, som har tagits upp är riskdelning vid marknadsutvidgning för svensk-norska produkter samt riskdelning i samband med en breddning av produktområdet. I de diskussioner som förts har det stått klart att stödet främst bör riktas mot utpräglat kommersiella projekt och inte bör utformas som ett mer eller mindre långsiktigt stöd till tekniskt utvecklingsarbete. I första hand gäller det att främja tillkomsten av större gemensamma projekt för utveckling av nya produkter, processer och system dvs. industriellt utvecklingsarbete. Viktigt är vidare att ta hänsyn till möjligheterna till marknadsföring i andra länder och även att satsa på projekt som kan förse industrin i de båda länderna med insatsvaror och halvfabrikat.

Det är mot denna i korthet angivna bakgrund som överenskommelsen om att bilda en särskild fond för svenskt-norskt industriellt samarbete skall ses.

Det industripolitiska syftet med den överenskomna fonden är att stimulera industriellt utvecklingssamarbete mellan svenska och norska företag rörande sådana projekt som på relativt kort sikt kan leda till gemensam kommersiell exploatering i form av produktion och marknadsföring. Fonden skall således inte stödja forskning, eftersom detta inte leder till det önskade resultatet på kort sikt. För dessa ändamål finns det, som jag tidigare berört, andra nordiska organ. Däremot ger överenskommelsen utrymme för stöd till marknadsinvesteringar och marknadsbearbetningar, även om de industriella utvecklingsprojekten är huvuduppgiften för fonden. Fonden avses ge stöd till stora projekt med betydande risker.

Jag ser således den svensk-norska industrifonden som en komplettering till bl. a. Nordiska investeringsbanken och Nordisk industrifond. Avgränsningen mot dessa nordiska organ är klar i och med att fonden avses engagera sig i projekt som är så stora att medverkan från Nordisk industri-

fond inte är aktuell och så riskbetonade att Nordiska investeringsbanken inte kan engagera sig.

Jag skall nu redogöra för de stöd villkor som överenskommits. Avsikten är att stöd skall kunna lämnas till projekt med en kostnad på 3 milj. kr eller mer. En medfinansiering från företagens sida måste finnas för att säkerställa företagsengagemang i projekten och för att garantera att endast sådana projekt kommer till stånd som av industrin bedöms som industriellt och kommersiellt riktiga. Eftersom syftet med fonden är att lyfta av risker i samband med utvecklingsprojekt skall stödet i första hand utgöras av lån med villkorlig återbetalningsskyldighet. Fondens andel av finansieringen av ett projekt skall vara högst 50 % eller, om synnerliga skäl finns, en större andel. Återbetalningskravet skall knytas till projektets tekniska och kommersiella framgång på det sätt som är lämpligt i det enskilda fallet. Lånet kan avskrivas helt eller delvis om projektet misslyckas. På lånen skall ränta utgå. Räntan och övriga villkor för lånet skall bestämmas med hänsyn till projektets risk och väntade ekonomiska utfall. Räntan skall också sättas med hänsyn till räntan hos motsvarande finansieringsinstitutioner i de båda länderna. I vissa fall kan återbetalningen av ett lån ersättas med royalty eller annan löpande avgift.

Styrelsen för fonden avses bestå av sex personer och utses av den svenska regeringen och den norska regeringen med tre ledamöter vardera. Fonden avses i stor utsträckning repliera på den svenska fonden för industriellt utvecklingsarbete och den norska industrifonden, som delvis har liknande uppgifter som den svenska industrifonden. Detta innebär att fonden får ett litet behov av personal.

Jag förordar att regeringen föreslår riksdagen att godkänna den angivna överenskommelsen om upprättande av en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete i vad överenskommelsen avser dels villkor för stöd från fonden, dels inskränkning i skattskyldigheten för fonden, dels ekonomisk förpliktelse för staten. Jag förordar vidare att regeringen föreslår riksdagen att för budgetåret 1981/82 som tillskott till fonden anvisa 37,5 milj. kr på ett nytt reservationsanslag, benämnt Stöd till svenskt-norskt industriellt samarbete.

6 Författningsförslag

De uppgifter som fonden avses få innefattar myndighetsutövning. Enligt 11 kap. 6 § regeringsformen krävs det stöd av lag om förvaltningsuppgift som innebär myndighetsutövning skall överlämnas till bolag, förening, samfällighet, stiftelse eller enskild person.

Med hänsyn härtill har inom industridepartementet upprättats förslag till en lag om beslutanderätt för stiftelse som har bildats för att främja svenskt-norskt industriellt samarbete. Förslaget bör fogas till protokollet i detta

ärende som *bilaga E*. Förslaget innebär att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till sådan stiftelse att pröva frågor om stöd inom stiftelsens verksamhetsområde. I den föreslagna lagen finns också en bestämmelse om tystnadsplikt beträffande affärs- och driftförhållanden. Brott mot tystnadsplikten kan medföra ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Den föreslagna lagen, som avses träda i kraft den 1 juli 1981, kan inte anses vara av den vikt att lagrådets yttrande behöver inhämtas.

Enligt överenskommelsen gäller att fonden skall vara befriad från skattskyldighet utom såvitt avser inkomst av fastighet. Enligt vad jag erfarit avser chefen för budgetdepartementet att senare framlägga ett förslag i detta hänseende.

7 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna avtalet den 25 mars 1981 mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena,
2. godkänna protokollet om upprättande av en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete i vad protokollet avser
dels villkor för stöd från fonden
dels inskränkning i skattskyldigheten för fonden
dels ekonomisk förpliktelse för staten,
3. anta förslaget till lag om beslutanderätt för stiftelse som har bildats för att främja svenskt-norskt industriellt samarbete,
4. till *Stöd till svenskt-norskt industriellt samarbete* för budgetåret 1981/82 under fjortonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 37 500 000 kr.

8 Långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige

Protokollet om långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige (bilaga C) skall ratificeras och gäller i 20 år med möjlighet till förlängning. Protokollet innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Alla leveranser av råolja och oljeprodukter från norska företag till Sverige betraktas som leveranser enligt protokollet. Leveranserna skall komma till stånd på affärsmässig grund genom avtal mellan företag i de två länderna. Leveranserna skall omfatta minst 2 milj. ton råolja eller oljepro-

dukter år 1983 och minst 2.5 milj. ton år 1984. Under förutsättning av att företagen uppnår konkreta avtal skall den norska parten säkerställa att råolja och oljeprodukter för leverans av angivna minimimängder står till förfogande för den svenska marknaden. Efter år 1984 kommer leveranser över denna nivå att vara avhängiga av bl. a. råoljetillgången för norska företag, utvecklingen av industri och energisamarbetet mellan de två länderna och marknadsförutsättningarna (Artikel I och II).

Fördelningen mellan råolja och raffinerade produkter skall ske på grundval av avtal mellan företag i de två länderna. Norska företag skall ha möjlighet att leverera upp till tre fjärdedelar av totalkvantiteten i form av produkter (Artikel III).

Leveranser enligt protokollet skall nyttjas för marknadsföring i Sverige. Parterna skall lägga förhållandena till rätta för att norska företag med tillgång till råolja kan engagera sig på affärsmässig grund direkt i marknadsföring av råolja och oljeprodukter på den svenska marknaden antingen för sig själva eller genom olika former av samarbete med företag i Sverige (Artikel IV).

Priser och andra leveransvillkor för leveranser inom ramen för protokollet skall fastställas efter avtal mellan företagen. Det förutsätts att marknadspriser läggs till grund för långsiktiga leveranser (Artikel V).

I en särskild skriftväxling har närmare definierats vilka leveranser som skall omfattas av protokollet. Bl. a. framgår att leveranser på spotmarknadsvillkor av enstaka laster och internleveranser inom internationella oljebolag inte skall betraktas som leveranser enligt protokollet. Vidare framgår att det svenska åtagandet att lägga förhållandena till rätta för norska företags samarbete med företag i Sverige skall anses gälla i första hand samarbete med företag som kontrolleras av svenska intressen.

Till denna redogörelse för det huvudsakliga innehållet i protokollet vill jag knyta följande kommentarer.

Det bör först påpekas att vissa långsiktiga leveranser från Norge till Sverige som redan har kontrakterats skall räknas in i det norska leveransåtagandet enligt protokollet. Detta gäller främst de leveranser av råolja som sker enligt ett år 1978 träffat avtal mellan Norwegian Oil Consortium A/S & Co och Svenska Petroleum AB. Dessa leveranser beräknas uppgå till ca 700 000 ton om året åren 1983–1985, varefter de successivt minskar. F. n. sker även vissa leveranser av råolja från Den norske stats oljeselskap a. s. (Statoil) till Oljekonsumenternas förbund. Därtill kommer leveranser av mindre kvantiteter raffinerade produkter från bl. a. Norsk Hydro a. s till dess svenska dotterbolag.

De leveranser som anges i protokollet bygger i princip på utvinningen av råolja på den norska kontinentalsockeln. Utvinningen uppgår f. n. till ca 25 milj. ton om året och väntas under andra hälften av 1980-talet öka till ca 35 milj. ton om året. Dessa beräkningar grundas på de fyndigheter som i dag är i kommersiell produktion eller för vilka beslut om utbyggnad har fattats,

dvs. främst Ekofisk med vissa angränsande fält, Statfjord och Valhall. Fyndigheter som ännu inte är konstaterat utvinningsvärda eller kommande oljefynd torde inte komma att leda till produktion förrän tidigast år 1987.

I dag förfogar utländska företag över huvuddelen av den råolja som utvinns på norsk kontinentalsockel. Först när Statfjordfältet kommer i full produktion vid mitten av 1980-talet väntas mängden råolja som kontrolleras av norska staten eller norskägda företag komma att överstiga 10 milj. ton om året. Oljan utgörs av dels produktionsavgift (royalty) som norska staten tar ut i form av råolja, dels norska företags andelar av produktionen från de berördafälten. Avgiftsoljan överläts f. n. till Statoil. Detta företag har därjämte en andel av 50% i Statfjordfältet och väntas komma att spela en allt viktigare roll i verksamheten på norsk kontinentalsockel. Även enskilda norska företag väntas komma att producera vissa kvantiteter råolja under perioden.

Utvecklingen av den norska råoljeproduktionen på något längre sikt är beroende av ett antal faktorer. De norska statsmakterna har uttalat sig för en måttlig utvinningsnivå, vilket hittills har antagits innebära en sammanlagd olje- och naturgasproduktion som motsvarar högst 90 milj. ton olja om året. Härav torde högst omkring hälften komma att utgöras av råolja. Den närmare fördelningen mellan olja och gas blir beroende av de beslut om utvinning av olika fyndigheter, som väntas komma att fattas under de närmaste åren. Den geologiska potentialen för nya fynd bedöms som god, särskilt norr om 62:a breddgraden där provborrningar har börjat först år 1980. Såvitt kan bedömas kommer Norge under överblickbar framtid att ha en betydande råoljeproduktion i förhållande till den inhemska oljeförbrukningen, som uppgår till endast ca 8 milj. ton om året och som inte väntas öka nämnvärt.

Under år 1980 har vissa allmänna riktlinjer fastlagts för avsättning av den olja som norska staten förfogar över, dvs. avgiftsoljan och Statoils egen produktion. En viktig princip för den norska avsättningspolitiken är att olje- och gastillgångarna skall kunna användas som instrument för att åstadkomma ett industri- och energisamarbete med andra länder. I detta syfte bör all statlig råolja avsättas genom Statoils försorg i samråd med norska olje- och energidepartementet. Enligt riktlinjerna kan Statoil tilldelas särskilda försörjningsuppgifter gentemot länder med vilka Norge samarbetar. Med de begränsningar som kan följa härav skall Statoils marknadsföring ske efter affärsmässiga principer. Detta betyder bl. a. att Statoil skall arbeta på marknader, där den norska oljans särskilda egenskaper, bl. a. låg svavelhalt, ger den ett relativt högt värde. Som exempel på sådana marknader anges Norden, övriga Västeuropa och Förenta staterna.

I enlighet med dessa riktlinjer skall Statoil upprätta en effektiv organisation för marknadsföring. Denna kommer att i stor utsträckning inriktas på försäljning av raffinerade oljeprodukter. Statoil har i samarbete med Norsk Hydro lagt fram ett förslag om utbyggnad av raffinaderiet i Mongstad från

f. n. 4 milj. ton om året till 10 milj. ton om året till år 1986–1987. Detta projekt innebär att huvuddelen av den råolja som kontrolleras av norska intressen torde komma att tas i anspråk för raffinering i Norge. Även i den mån norska företag använder annan råolja vid raffineringen skall de till Sverige levererade produkterna räknas som leveranser enligt protokollet. Den norska leveransgarantin, som ytterst baseras på den råoljeproduktion som kontrolleras av norska staten, gäller alltså även för sådana fall.

I protokollet förutsätts att parterna skall främja engagemang av norska företag på den svenska marknaden. Som nyligen har redovisats för riksdagen (prop. 1980/81: 90 bil. 1 s. 143 och 442) har överläggningar förts mellan Statoil och två svenska företag, nämligen Svenska Petroleum och Volvo Energi AB, om gemensam marknadsföring av i första hand bensin på den svenska marknaden. Även andra företag verksamma i Sverige kan komma att delta i ett sådant samarbete.

Enligt min mening utgör protokollet om långsiktiga oljeleveranser från Norge till Sverige ett viktigt steg mot att förbättra den svenska försörjningstryggheten på energiområdet såväl i fredstid som vid kriser. De i avtalet angivna kvantiteterna råolja och oljeprodukter utgör minimikvantiteter, som efter hand kan komma att utökas beroende på bl. a. de norska företagens råoljetillgång. Under perioden väntas den totala svenska oljeförbrukningen komma att sjunka och efterfrågan alltmer inriktas på drivmedel och vissa andra lätta oljeprodukter. Leveranserna från Norge kommer därigenom att utgöra en växande och kvalitativt allt betydelsefullare del av den svenska oljeimporten.

Protokollet är en ramöverenskommelse, som skall ges ett konkret innehåll genom avtal mellan företag. Som har framgått har kommersiella avtal redan i viss utsträckning träffats mellan såväl statliga som enskilda företag i de två länderna. Det är enligt min mening önskvärt, att samarbetet även i fortsättningen får en sådan bred uppläggning. Möjlighet till långsiktiga köp av norsk råolja och norska produkter bör kunna utnyttjas av bl. a. sådana svenska oljeföretag som i dag baserar sin försörjning på leveranser från instabila områden eller på kortsiktiga köp. Ett direkt engagemang av norska företag på oljemarkanden i Sverige är givetvis också välkommet från svensk försörjningssynpunkt.

Riksdagen bör beredas tillfälle att ta del av vad jag här anfört om protokollet om långsiktiga leveranser av olja och oljeprodukter från Norge till Sverige.

9 Optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge

Som chefen för industridepartementet nyss nämnde har i ett särskilt protokoll i anslutning till det mellan Sveriges regering och Norges regering träffade avtalet om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och ener-

giområdena, träffats en överenskommelse (protokoll) om optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge (bilaga D). Protokollet skall ratificeras.

I samband med de överläggningar som föregick protokollsöverenskommelsen uppdrogs åt statens vattenfallsverk och Norges Vassdrags- och Elektrisitetsvesen (NVE) att redogöra för de villkor som skulle kunna läggas till grund för ett avtal emellan om sådana leveranser. Protokollet har utformats på grundval av den redogörelse som vattenfallsverket och NVE i enlighet härmed har lämnat och innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Optionsrätten skall utövas om man från norsk sida önskar det. Avtal mellan vattenfallsverket och NVE förutsätts undertecknat senast den 31 december 1981, om rätten till leveranser önskas utnyttjad från den 1 januari 1982 och senast den 30 juni 1982, om rätten önskas utnyttjad från den 1 juli 1982 (Artikel I). De med optionsrätten avsedda leveranserna skall omfatta en energikvantitet av högst 2 TWh¹/år med en maximal effekt på 400 MW². Tecknas avtal om en lägre energikvantitet än 2 TWh, skall NVE ha rätt att i ett eller flera steg öka kvantiteten upp till 2 TWh (Artikel II). Leveranstiden skall vara högst 15 år räknat från den 1 januari eller den 1 juli 1982 (Artikel III). I övrigt gäller för optionsrätten de villkor som angetts i vattenfallsverkets och NVE:s redogörelse som fogats till protokollsöverenskommelsen (Artikel IV).

Den av vattenfallsverket och NVE lämnade redogörelsen innehåller härutöver i huvudsak följande.

Leveranspunkter är vid svensk-norska gränsen på 400 kV³ ledningen Hassle-Borgvik och på 200 kV ledningen Nca-Järpen.

Leveranserna skall under varje år fördelas på fyraveckorsperioder på dag, natt och helg enligt samma förhållande som gäller för vattenfallsverkets totala belastning.

För åren 1982–1986 skall avgifterna för leveranserna motsvara vattenfallsverkets nuvarande högspänningstariff för Mellansverige med ett visst tillägg med hänsyn till bl. a. kontraktstidens längd. För åren 1987–1991 skall avgifterna omräknas i förhållande till verkets år 1987 gällande högspänningstariff för Mellansverige och för tiden därefter i förhållande till den vid varje tidpunkt gällande normaltariffen för Mellansverige.

Jag vill för egen del framhålla att dessa elleveranser ligger väl i linje med den elanvändningspolitik som har förordats i prop. 1980/81: 90 om riktlinjer för energipolitiken. Det är enligt min mening av stort värde för det nordiska samarbetet om vi under en period med god tillgång på förhållandevis billig elektrisk kraft kan bidra till att tillgodose elbehovet i Norge.

¹ Terawattimmar

² Megawatt

³ Kilovolt

De villkor som enligt vattenfallsverkets och NVE:s överenskommelse skall ligga till grund för leveranserna innebär enligt min mening en för vattenfallsverket tillfredsställande förräntning.

Riksdagen bör beredas tillfälle att ta del av vad jag har anfört om långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge.

10 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört om

1. långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige,
2. optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge.

11 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena har anfört för de åtgärder och det ändamål som de har hemställt om (avsnitt 2, 7 och 10).

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

AVTAL**mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena**

- - - - -

Sveriges regering och Norges regering,

(i) som hänvisar till den nordiska samarbetsöverenskommelsen av den 23 mars 1962,

(ii) som önskar ytterligare utvidga och bygga ut det nordiska samarbetet,

(iii) som anser att de nära förbindelserna mellan de två länderna skapar goda förutsättningar för ett utvidgat ekonomiskt samarbete,

(iv) som önskar medverka till att stärka det långsiktiga ekonomiska samarbetet mellan de två länderna, särskilt på industri- och energiområdena,

(v) som konstaterar att denna målsättning i dagens samhällen kräver medverkan från både myndigheter, företag och organisationer,

har kommit överens om följande:

Artikel I

Parterna skall uppmuntra, främja och underlätta utvecklingen och störetandet av det ekonomiska samarbetet och de ekonomiska förbindelserna mellan de två länderna, särskilt på industri- och energiområdena.

Parterna lägger vikt vid att samarbetsprojekt kan komma till stånd såväl mellan parterna som direkt mellan företag och organisationer i de två länderna.

Artikel II

Parterna skall söka säkerställa att samarbetet mellan dem i största möjliga grad bidrar till ett effektivt utnyttjande av de två ländernas resurser ifråga om bl. a. råvaror, energi, kapital, teknologi och arbetskraft.

Samarbetet skall ske med hänsyn tagen till försörjningssituationen i de två länderna och till att samarbetet skall vara till ömsesidig fördel.

Artikel III

Parterna skall särskilt eftersträva:

(1) att undanröja hinder för samarbete mellan företag och organisationer i de två länderna, att uppmuntra till etablering av företag och institutioner med gemensamt svenskt-norskt ägande samt att underlätta för företag och organisationer i de två länderna att samarbeta och för företag att arbeta i de två länderna,

(2) att samarbeta på skatteområdet och tillämpa de valuta- och kreditpolitiska reglerna och instrumenten på ett sådant sätt att det inte läggs onödiga hinder i vägen för konkreta samarbetsprojekt samt därmed bidra till att lägga förhållandena tillrätta för ett effektivt utnyttjande av de två ländernas kapitalresurser,

(3) att harmonisera sin lagstiftning i den utsträckning detta främjar samarbetet mellan de två länderna,

(4) att lägga förhållandena tillrätta för export från företag i ett av länderna till det andra och för gemensamma exportansträngningar på tredjelandsmarknader,

(5) att bygga ut samarbetet rörande investeringar och teknisk forskning och utveckling i de två länderna.

(6) att uppmuntra till samarbetsprojekt som tryggar de två ländernas långsiktiga försörjning med viktiga råvaror och energi.

(7) att uppmuntra till samarbetsprojekt som kan förbättra den internationella konkurrenskraften för de två ländernas industri.

(8) att bygga ut samarbetet på energiområdet bl. a. när det gäller utveckling och utnyttjande av olika energiformer samt energihushållning.

(9) att samordna offentlig upphandling där detta är ändamålsenligt för bägge parter.

Artikel IV

Vid avgöranden om dispenser och tillstånd som samarbetsprojekten aktualiserar, skall parterna ha som mål att lägga förhållandena på bästa möjliga sätt tillrätta för genomförande och utveckling av dessa projekt.

Artikel V

(1) För att bidra till ett effektivt genomförande av detta avtal skall parterna upprätta en blandad kommission.

(2) Kommissionen skall diskutera principer och former för samarbetet samt eventuella problem som kan uppstå vid genomförandet av detta avtal och samarbetsprojekt som kommit till stånd i enlighet med detta, med sikte på att nå fram till lösningar som bägge parter kan godta.

(3) Kommissionen kan vidare diskutera behovet av att utvidga det myndighetsengagemang som beskrivs i detta avtal, samt existerande och nya konkreta samarbetsprojekt mellan parterna.

(4) Kommissionen skall bestå av representanter för de två ländernas regeringar. Den kan inbjuda representanter för berörda företag, organisationer och myndigheter att delta i sina möten.

(5) Kommissionen skall sammanträda efter överenskommelse mellan parterna, dock minst en gång om året. Sammanträdena hålls omväxlande i Sverige och Norge.

(6) Kommissionen fastställer själv sin arbetsordning.

Artikel VI

Genomförandet av detta avtal och samarbetsprojekt som kommit till stånd i enlighet med detta, skall ske inom ramen för parternas internationella förpliktelser.

Artikel VII

Detta avtal skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall utväxlas i Stockholm. Avtalet träder i kraft den dag ratifikationsinstrumenten utväxlas.

Artikel VIII

Detta avtal skall gälla i 20 år från dagen för ikraftträdandet. Om avtalet inte sägs upp av någondera parten senast 3 år före utgången av 20-årsperioden, skall det fortsätta att gälla. Efter utgången av 20-årsperioden kan avtalet sägas upp av endera parten med 3 års varsel.

Uppsägning enligt denna artikel skall ske på diplomatisk väg och skriftligen.

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat detta avtal och försett det med sina sigill.

x x x x x

Detta avtal är upprättat i två exemplar på svenska och norska språken. Båda texterna har lika vitsord.

Oslo den 25 mars 1981

För Sveriges regering
Thorbjörn Fälldin

För Norges regering
Gro Harlem Brundtland

PROTOKOLL**om****upprättande av en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete**

Sveriges regering och Norges regering som vill stärka industri- och energisamarbetet mellan de två länderna önskar som ett led i detta samarbete ingå avtal om upprättande av en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete. De två ländernas regeringar har kommit överens om följande protokoll till avtalet den 25 mars 1981 om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Artikel I

En fond bildas som får namnet Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete. Fonden skall vara en stiftelse. Stiftelsens styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.

Artikel II

Fonden skall ha till ändamål att genom lån stödja samarbetsprojekt mellan svenska och norska företag som syftar till teknisk eller marknads- mässig utveckling av sådana företag på det industriella området.

Artikel III

Parterna tillskjuter tillsammans 250 miljoner svenska kronor eller motvärdet därav i norska kronor. Av beloppet tillskjuter Sverige 37,5 miljoner svenska kronor årligen per den 1 januari 1982, 1983, 1984 och 1985. Resterande belopp tillskjuts till 50 procent av Sverige och till 50 procent av Norge vid tidpunkter som parterna senare överenskommer. Utökning av fondkapitalet skall ske genom avtal och fördelas under hänsynstagande till storleken på de två ländernas ekonomier.

Parterna medger att stiftelsen ikläder sig förbindelser i form av lånelöften upp till 250 miljoner svenska kronor, dock högst 30 miljoner svenska kronor utöver vad parterna tillskjutit.

Upplöses stiftelsen fördelas tillgångarna mellan parterna i samma proportion som tillskotten.

Artikel IV

För lån skall gälla de villkor som anges i bilaga 1.

Artikel V

Till grund för fondens verksamhet skall upprättas stadgar av det innehåll som anges i bilaga 2.

Artikel VI

Fonden skall undantas från beskattning. Detta gäller dock icke inkomst av fastighet.

Artikel VII

Om förutsättningarna för detta protokoll i väsentlig grad skulle ändras på grund av oförutsedda omständigheter, kan vardera parten kräva överläggningar. Överläggningar kan också krävas om genomförandet av detta protokoll leder till resultat som står i uppenbar strid mot syftet med protokollet.

Artikel VIII

Genomförandet av detta protokoll skall anses som ett samarbetsprojekt enligt avtalet den 25 mars 1981 om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Artikel IX

Detta protokoll skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall utväxlas i Stockholm. Protokollet träder i kraft den dag ratifikationsinstrumenten utväxlas.

Artikel X

Detta protokoll skall gälla i 20 år från dagen för ikraftträdandet. Om protokollet icke sägs upp av någondera parten senast 3 år före utgången av 20-årsperioden, skall det fortsätta att gälla. Efter utgången av 20-årsperioden kan protokollet sägas upp av endera parten med 3 års varsel.

Uppsägning enligt denna artikel skall ske på diplomatisk väg och skriftligen.

x x x x x

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat detta protokoll och försett det med sina sigill.

x x x x x

Detta protokoll är upprättat i två exemplar på det svenska och det norska språket. Båda texterna har lika vitsord.

Oslo den 25 mars 1981

För Sveriges regering
Thorbjörn Fälldin

För Norges regering
Gro Harlem Brundtland

*Bilaga I***VILLKOR FÖR LÅN GENOM FONDEN FÖR SVENSKT-NORSKT INDUSTRIELLT SAMARBETE**

1. För att främja industriellt utvecklingssamarbete mellan svenska och norska företag lämnas stöd genom fonden.

Stödet lämnas i form av lån för finansiering av större projekt som syftar till tekniskt eller marknadsmässigt utvecklingsarbete.

2. Lån får lämnas för projekt som innefattar ett ur kommersiell eller teknisk synvinkel högt risktagande och som på relativt kort sikt bedöms kunna ge företagsekonomisk lönsamhet.

3. Lån får lämnas för projekt med gemensamt svenskt-norskt industriellt intresse och som initieras av svenska och norska företag i samarbete. Lån kan delas upp på företagen.

4. Lån får inte lämnas om projektet är sådant att finansieringen bedöms lämpligen kunna ske på den allmänna kreditmarknaden under normala marknadsmässiga villkor.

Storleken på lån

5. Lån får lämnas för högst 50 procent av kostnaden för det utvecklingsprojekt som lånet avser. Hänsyn skall då tas till om annat svenskt eller norskt statligt stöd har lämnats för samma ändamål. Om synnerliga skäl finns, får ett lån lämnas för en större del av kostnaden. Lån till ett projekt får dock inte överstiga 50 miljoner svenska kronor. Ett lån får inte lämnas med större belopp än som behövs för att syftet med stödet skall nås.

Projekt vars totalkostnad understiger 3 miljoner svenska kronor skall ej stödjas. Projekt som avser utvinning av olja och gas skall ej stödjas.

Låne- och återbetalningsvillkor

6. Lånets löptid, ränta och återbetalningsvillkor skall bestämmas med hänsyn till projektets risk och förväntade ekonomiska utfall.

7. Lån kan lämnas i svenska eller norska kronor. Svenska företag bör i första hand få lån i svenska kronor och norska företag i norska kronor.

8. På ett lån utgår ränta från dagen för utbetalningen. Anstånd med räntebetalningen får lämnas, varvid upplupen ränta läggs till lånebeloppet. Räntan bestäms med hänsyn till den valuta vari lånet lämnas och till räntan hos motsvarande finansieringsinstitutioner i länderna.

9. Om det bedöms lämpligt, får återbetalningen av ett lån helt eller delvis ersättas med royalty eller annan löpande avgift till dess lånet återbetalts jämte ränta.

10. Ett lån skall i övrigt förenas med de villkor och föreskrifter som behövs med hänsyn till syftet med stödet. Särskild säkerhet behöver dock inte ställas.

11. Återbetalningsskyldigheten kan helt eller delvis efterges, om låntagaren visar att förutsättningar uppenbarligen saknas att utnyttja projektets resultat lönsamt.

Uppsägning av lån

12. Ett lån kan sägas upp till omedelbar betalning, om

1. låntagaren genom en oriktig eller vilseledande uppgift har föranlett att lånet har beviljats,

2. låntagaren inte fullgör sina förpliktelser enligt de villkor eller föreskrifter som gäller för lånet eller

3. sådana förhållanden har inträffat att låntagaren med hänsyn till syftet med lånet uppenbarligen inte längre bör få inneha lånet.

13. En ansökan om lån skall vara skriftlig och ges in till fonden genom den svenska Fonden för industriellt utvecklingsarbete respektive det norska Industrifondet. En ansökan skall innehålla uppgift om

1. de företag, som ansökningen avser, deras verksamhet och ekonomiska ställning,

2. ändamålet med lånet och de skäl i övrigt som åberopas för ansökningen och

3. svenskt eller norskt statligt stöd i annan form har sökts eller beviljats för de projekt, som ansökningen avser. Sökanden skall i övrigt förebringa den utredning som stiftelsen finner behövlig.

14. Stiftelsen skall följa verksamheten hos dem som har erhållit lån och därvid utöva tillsyn av att lånevillkoren iakttas.

STADGAR FÖR FONDEN FÖR SVENSKT-NORSKT INDUSTRIELLT SAMARBETE

Inledande bestämmelser

1 § Stiftelsen Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete består av medel som tillskjuts av svenska staten och norska staten eller på annat sätt tillförs stiftelsen samt av medel som uppkommer i stiftelsens verksamhet.

2 § Stiftelsen har bildats i enlighet med protokollet den 25 mars 1981 om upprättande av en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete.

Ändamål

3 § Stiftelsen har till ändamål att stödja tekniskt eller marknadsmässigt utvecklingssamarbete som på relativt kort sikt kan leda till kommersiell exploatering i form av produktion och marknadsföring.

Stiftelsens organisation

4 § Stiftelsen leds av en styrelse och en verkställande direktör.

5 § Styrelsen består av sex ledamöter och sex suppleanter. Verkställande direktören är inte ledamot av styrelsen. Ledamöterna och suppleanterna utses för en tid av högst 3 år av den svenska respektive den norska regeringen med tre vardera. Ordförande respektive vice ordförande utses bland ledamöterna av svenska respektive norska regeringen växelvis för en tid av högst 1 år.

6 § Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

7 § Verkställande direktören, som skall vara norsk medborgare, utgör stiftelsens kansli. Därutöver skall stiftelsen bl. a. för beredning av ärenden anlita Fonden för industriellt utvecklingsarbete och Industrifondet. Stiftelsen skall ta till vara möjligheterna till samarbete med de två nämnda organen. Ansökan om stöd lämnas till nämnda organ i respektive land.

8 § Stiftelsen får anlita utomstående för särskilda uppdrag.

Firmatecknare

9 § Stiftelsens firma tecknas, förutom av styrelsen och verkställande direktören, av den eller de som styrelsen utser.

Ärendenas handläggning

10 § Styrelsen avgör frågor om:

1. planering av stiftelsens verksamhet
 2. beviljande av lån
 3. räntevillkor, återbetalning samt i vilken valuta lån skall lämnas
 4. anställning av verkställande direktör efter förslag av de norska styrelseledamöterna
 5. andra frågor som verkställande direktören hänskjuter till styrelsen.
- Beslut om anställning av verkställande direktör skall underställas svenska och norska regeringen för godkännande.

11 § Övriga ärenden avgörs av verkställande direktören.

12 § Styrelsen sammanträder efter kallelse av ordföranden eller verkställande direktören. Styrelsen skall sammankallas när minst två ledamöter begär det.

13 § Styrelsen är beslutför då ordföranden eller vice ordföranden och ytterligare minst tre ledamöter är närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening som minst fyra ledamöter enar sig om.

14 § Vid styrelsens sammanträden skall föras protoekoll. Av detta skall framgå vilka som varit närvarande och de beslut som har fattats. Har skiljaktig mening förekommit, skall denna antecknas i protokollet.

Protokollet skall justeras av ordföranden och ytterligare en ledamot. En av justeringsmännen skall vara styrelseledamot utsedd av den svenska regeringen och en av den norska regeringen.

Förvaltning, räkenskaper och revision

15 § Stiftelsens likvida medel skall i den mån de ej utnyttjas för stöd enligt 3 § eller behövs för att bestrida löpande utgifter vara placerade på räntebärande räkning hos riksgäldskontoret eller i Sveriges Investeringsbank AB när det gäller tillgodohavande i svenska kronor och hos Norges Bank när det gäller tillgodohavande i norska kronor.

16 § Stiftelsens räkenskaper skall föras i enlighet med svensk lag.
Stiftelsens räkenskapsår skall omfatta tiden den 1 januari–31 december.

17 § Styrelsen skall årligen före den 15 mars till regeringarna avge årsredovisning bestående av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse.

18 § Styrelsens förvaltning och stiftelsens räkenskaper skall årligen granskas av två revisorer. För revisorerna skall finnas personliga suppleanter. Revisorerna och suppleanterna utses av den svenska och den norska regeringen en var för en tid av högst tre år.

Revisorerna skall senast den 1 maj varje år överlämna revisionsberättelse till regeringarna. Berättelsen skall innehålla uttalande ifråga om ansvarsfrihet för styrelsen.

Övriga bestämmelser

19 § Stiftelsen kan senast den 1 september varje år till regeringarna ge in framställning om tillförsel av fondmedel till verksamheten.

20 § Fondens styrelse skall förelägga regeringarna förslag till kompletterande riktlinjer för ränte- och återbetalningsvillkor.

21 § Ersättning till styrelseledamöterna och deras suppleanter fastställs av regeringarna.

22 § Ledamot eller suppleant i styrelsen får inte delta i behandlingen av ärende vars utgång kan medföra nytta eller skada för honom eller honom närstående företag eller när eljest särskilda omständigheter föreligger som kan rubba förtroendet för hans opartiskhet i ärendet.

23 § Om tystnadsplikt för den som hos stiftelsen har tagit befattning med fråga inom stiftelsens verksamhetsområde finns bestämmelser i en särskild lag om beslutanderätt för stiftelse som har bildats för att främja svenskt-norskt industriellt samarbete.

24 § Ändring av stiftelsens stadgar fastställs av regeringarna.

25 § Skulle stiftelsen upphöra med sin verksamhet, skall dess överskjutande tillgångar tillföras svenska respektive norska staten. Innan detta kan ske skall fondens förpliktelser mot eller fordringar på låntagare slutligt regleras eller överföras på annan finansieringsinstitution.

26 § Stiftelsen skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser.

PROTOKOLL

om långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige

Sveriges regering och Norges regering, som vill stärka industri- och energisamarbetet mellan de två länderna önskar som ett led i detta samarbete ingå ett avtal om långsiktiga leveranser av råolja och oljeprodukter från Norge till Sverige. De två ländernas regeringar har kommit överens om följande protokoll till avtalet den 25 mars 1981 om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Artikel I

De leveranser som omfattas av detta protokoll skall komma till stånd på affärsmässig grund genom avtal mellan företag i de två länderna. Alla leveranser av råolja och oljeprodukter från norska företag betraktas som leveranser enligt detta protokoll.

Artikel II

Leveranserna enligt artikel I skall omfatta minst 2 milj. ton råolja eller oljeprodukter år 1983 och minst 2,5 milj. ton år 1984.

Under förutsättning av att företagen uppnår konkreta avtal skall den norska parten säkerställa att råolja och oljeprodukter för leveranser av angivna minimimängder står till förfogande för den svenska marknaden.

Efter år 1984 kommer leveranser härutöver att vara avhängiga av bl. a. råoljetillgången för norska företag, utvecklingen av industri- och energisamarbetet mellan de två länderna och marknadsförutsättningarna. Sådana leveranser blir beroende på avtal mellan företag i de två länderna.

Artikel III

Vid leveranser enligt artikel II skall man från norsk sida ha möjlighet att leverera upp till 3/4 som oljeprodukter. Inom denna ram skall fördelningen mellan råolja och oljeprodukter ske på grundval av avtal mellan företag i de två länderna.

Artikel IV

De leveranser som omfattas av detta protokoll skall nyttjas för marknadsföring i Sverige.

Parterna skall lägga förhållandena till rätta för att norska företag med tillgång på råolja kan engagera sig på affärsmässig grund direkt i marknadsföring av råolja och oljeprodukter på den svenska marknaden antingen för sig själva eller genom olika former av samarbete med företag i Sverige.

Artikel V

För råolja och oljeprodukter som levereras inom ramen för detta protokoll skall priser och andra leveransvillkor fastställas efter avtal mellan företag i de två länderna. Parterna förutsätter att marknadspriser läggs till grund för långsiktiga leveranser.

Artikel VI

Om förutsättningarna för detta protokoll i väsentlig grad skulle ändras på grund av oförutsedda omständigheter, kan endera parten kräva överläggningar. Överläggningar kan också krävas om genomförandet av detta protokoll leder till resultat som står i uppenbar strid mot syftet med protokollet.

Artikel VII

Genomförandet av detta protokoll skall anses som ett samarbetsprojekt enligt avtalet den 25 mars 1981 om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Artikel VIII

Detta protokoll skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall utväxlas i Stockholm. Protokollet träder i kraft den dag ratifikationsinstrumenten utväxlas.

Artikel IX

Detta protokoll skall gälla i 20 år från dagen för ikraftträdandet. Om protokollet icke sägs upp av någondera parten senast 3 år före utgången av 20-årsperioden, skall det fortsätta att gälla. Efter utgången av 20-årsperioden kan protokollet sägas upp av endera parten med 3 års varsel.

Uppsägning enligt denna artikel skall ske på diplomatisk väg och skriftligen.

Artikel X

Giltigheten av avtal som har ingåtts mellan företag påverkas icke om detta protokoll upphör att gälla.

xxxxx

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat detta protokoll och försett det med sina sigill.

xxxxx

Detta protokoll är upprättat i två exemplar på det svenska och det norska språket. Båda texterna har lika vitsord.

Oslo den 25 mars 1981

För Sveriges regering
Thorbjörn Fälldin

För Norges regering
Gro Harlem Brundtland

PROTOKOLL

om

optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge

Sveriges regering och Norges regering, som vill stärka industri- och energisamarbete mellan de två länderna, önskar som ett led i detta samarbete ingå ett avtal om optionsrätt till långsiktiga leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge.

Statens vattenfallsverk (Vattenfall) och Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen (NVE) har på uppdrag diskuterat villkoren för eventuella leveranser av elektrisk kraft från Sverige till Norge fr. o. m. den 1 januari 1982. Vattenfall och NVE har därefter lämnat en gemensam skriftlig redogörelse för de villkor som skulle kunna läggas till grund för sådana leveranser. Av redogörelsen framgår bl. a. att de angivna villkoren blir tillämpliga endast om ett leveransavtal träffas senast den 31 december 1981 eller, om begynnelsepunkten för leveranser sätts till den 1 juli 1982, senast den 30 juni 1982. Det förutsätts att leveransavtalet skall avse 15 år men – efter uppsägning – kunna bringas att upphöra efter 10 år.

De två ländernas regeringar har mot denna bakgrund kommit överens om följande protokoll till avtalet den 25 mars 1981 om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Artikel I

Optionsrätten skall omfatta leveranser av elektrisk kraft i enlighet med vad som anges i detta protokoll och utövas om man från norsk sida önskar det.

Avtal mellan Vattenfall och NVE förutsätts undertecknat senast den 31 december 1981, om rätten till leveranser önskas utnyttjad från den 1 januari 1982 och senast den 30 juni 1982, om denna rätt önskas utnyttjad från den 1 juli 1982.

Artikel II

De med optionsrätten avsedda leveranserna skall omfatta en energikvantitet av högst 2 TWh/år med en maximal effekt på 400 MW. Tecknas avtal enligt artikel I om en lägre energikvantitet än 2 TWh, skall NVE ha rätt att i ett eller flera steg öka kvantiteten upp till 2 TWh. Denna rätt att träffa avtal om ökade leveranser får utövas med tre års varsel.

Artikel III

Leveranstiden skall vara högst 15 år räknat från den 1 januari eller den 1 juli 1982.

Artikel IV

I övrigt gäller för optionsrätten de villkor som angivits i bilagda redogörelse.

Artikel V

Om förutsättningarna för detta protokoll i väsentlig grad skulle ändras på grund av oförutsedda omständigheter, kan endera parten kräva överläggningar. Överläggningar kan också krävas om genomförandet av detta protokoll leder till resultat som står i uppenbar strid mot syftet med protokollet.

Artikel VI

Genomförandet av detta protokoll skall anses som ett samarbetsprojekt enligt avtalet den 25 mars 1981 om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena.

Artikel VII

Detta protokoll skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall utväxlas i Stockholm. Protokollet träder i kraft den dag ratifikationsinstrumenten utväxlas.

Artikel VIII

Detta protokoll upphör om avtal enligt Artikel I inte träffas inom tid som där anges och, om sådant avtal har träffats, när detta upphör.

Artikel IX

Giltigheten av avtal som har ingåtts mellan Vattenfall och NVE utanför ramen för detta protokoll påverkas inte om detta protokoll upphör att gälla.

XXXXX

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat detta protokoll och försett det med sina sigill.

XXXXX

Detta protokoll är upprättat i två exemplar på svenska och norska språken. Båda texter har lika vitsord.

Oslo den 25 mars 1981

För Sveriges regering
Thorbjörn Fälldin

För Norges regering
Gro Harlem Brundtland

Redogörelse för villkor för eventuella kraftleveranser från Statens vattenfallsverk till Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

Regeringarna i Sverige och Norge har i samband med överläggningar rörande energifrågor diskuterat eventuella kraftleveranser från Sverige till Norge. Det har uppdragits åt statens vattenfallsverk (Vattenfall) och Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen (NVE) att klargöra på vilka villkor ett avtal dem emellan om elleveranser från Sverige till Norge skulle kunna träffas. Vattenfall och NVE har funnit att följande villkor skulle kunna läggas till grund för ett sådant leveransavtal.

1. Leveranserna skall avse en energikvantitet av högst 2 TWh/år med en maximal effekt på 400 MW.

Tecknas avtal enligt 8 om en lägre energikvantitet än 2 TWh skall NVE äga rätt att i ett eller flera steg öka kvantiteten upp till 2 TWh. Denna rätt att träffa avtal om ökade leveranser får utövas med tre års varsel.

2. Leveranstiden skall vara högst 15 år räknat från den 1 januari eller den 1 juli 1982.

3. Leveranspunkter är vid svensk-norska gränsen på 400 KV ledningen Hasle-Borgvik och på 200 KV ledningen Nea-Järpen.

4. Leveranserna skall under varje år fördelas på fyraveckorsperioder på dag, natt och helg enligt samma förhållande som gäller för Vattenfalls totala belastning.

5. Avgifterna beräknas kalenderårsvis. För åren 1982-1986 skall avgifterna vara:

1. Fast årligt belopp 400 000 sv. kronor.

2. Pris för abonnerad effekt 120 sv. kronor/KW

3. Enerkipris	<i>Hassle-Borgvik</i>	<i>Nea-Järpen</i>
maj-augusti	11,2 sv. öre/KWh	10,6 sv. öre/KWh
övrig tid under året	12,3 sv. öre/KWh	11,7 sv. öre/KWh

4. Tilläggsavgifter enligt Vattenfalls officiella högspänningstariff N1 för Mellansverige.

Anm. För år 1982 kan årsmedelspriset uppskattas till ca 16,3 sv. öre/KWh i Hassle-Borgvik och ca 15,6 sv. öre i Nea-Järpen inklusive indextillägg baserat på konsumentprisindex och energipristillägg för ökat oljepris och ökad kärnbränslekostnad.

6. För åren 1987-1991 skall avgifterna omräknas i förhållande till Vattenfalls år 1987 gällande högspänningstariff N1 för Mellansverige och för tiden därefter i förhållande till den vid varje tidpunkt gällande normaltariffen Block 1 Mellansverige.

7. Ett avtal om leveranser enligt 1-6 vars begynnelsepunkt för leveranser är den 1 januari 1982 skall upphöra den 31 december 1991, om det av endera parten sägs upp före utgången av år 1986. Sker inte sådan uppsägning, skall avtalet fortsätta att gälla även efter utgången av år 1991, varvid uppsägning kan ske med ett års varsel. Oavsett om uppsägning sker eller inte under den förlängda avtalstiden skall dock avtalet gälla längst till utgången av år 1996.

Ett avtal om leveranser enligt 1-6 vars begynnelsepunkt för leveranser är den 1 juli 1982 skall upphöra den 30 juni 1992, om det av endera parten sägs upp före den 1 juli 1987. Sker inte sådan uppsägning, skall avtalet fortsätta att gälla även efter den 30 juni 1992, varvid uppsägning kan ske med ett års varsel. Oavsett om uppsägning sker eller inte under

den förlängda avtalstiden skall dock avtalet gälla längst till utgången av juni 1997.

8. För att de villkor som har angivits under 1–7 skall kunna tillämpas måste avtal mellan Vattenfall och NVE träffas senast den 31 december 1981 eller, om begynnelsepunkten för leveranser sätts till den 1 juli 1982, senast den 30 juni 1982.

Stockholm den 23 mars 1981

NVE
Sigmund Larsen

Vattenfall
J. Norrby

Förslag till

Lag om beslutanderätt för stiftelse som har bildats för att främja svenskt-norskt industriellt samarbete

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till stiftelse, som har bildats för att främja svenskt-norskt industriellt samarbete, att pröva frågor om stöd inom stiftelsens verksamhetsområde.

2 § Den som hos en stiftelse som avses i 1 § har tagit befattning med frågor som anges i paragrafen får inte obehörigen röja vad han därvid har fått veta om affärs- eller driftförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.